HE 30/2015 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016

Teema: Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmähankkeet ja niiden eteneminen

Kanta-palvelut ja niiden eteneminen vuonna 2016

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisten tietojärjestelmäpalvelujen (Kanta-palvelut) rakentaminen, kehittäminen, tuottaminen ja ylläpito sekä niihin liittyvä tilaaja-, asiakas- ja sidosryhmäyhteistyö jatkuu Kelassa monipuolisena, laajana ja haastavana. Tehtäviä hoidetaan Kelan resurssien lisäksi osin ostopalveluja käyttäen. Kela osallistuu myös mm. säädösvalmisteluun ja tarvittavien valtakunnallisten ohjeiden ja toimintaprosessien kehittämiseen. Palvelutoiminnan kasvu sekä asiakasmäärällä että palvelujen määrällä mitattuna vaatii toiminnan jatkuvaa arvioimista ja kehittämistä.

Kelalle ei valtion talousarviossa osoiteta Kanta-palvelujen kehittämisen ja ylläpidon rahoitusta suoraan. Toiminta rahoitetaan käyttäjiltä kerättävillä käyttömaksuilla pääosin jälkikäteen, ja THL:n kehittämisprojektien rahoituksesta. Kela pitää välttämättömänä, että em. rahoituksen lisäksi palvelutoiminnan turvaava valtion viimesijainen rahoitusvastuu jatkuu edelleen (lain 1254/2011 voimassaolon jatkaminen vuoden 2015 jälkeen).

Asiakas ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Sähköisen lääkemääräyksen, Potilastiedon arkiston ja Omakanta-palvelun käyttö julkisen ja yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköissä ja kansalaisten toimesta laajenee edelleen vuonna 2016. 1.4.2014 voimaan tulleiden asiakas- ja reseptilainmuutosten toimeenpano jatkuu.

Asiakasmäärän kasvaessa myös asiakaspalvelu laajenee. Tekniseen Kanta-tukeen tulleiden yhteydenottojen määrän odotetaan kasvavan edelleen n. 30 %. Yhteydenotoista lähes 80 % tulee tällä hetkellä kansalaisilta. Yhteydenottoja tulee nyt 500-700 kuukaudessa.

Asiakasorganisaatioiden, viranomaisten ja tutkijoiden tietopalvelupyyntöjen odotetaan lisääntyvän. Joitakin uusia tietojärjestelmätoimittajia tullee Kelan tuottamien teknisten asiantuntija- ja testauspalvelujen käyttäjiksi.

KANSANELÄKELAITOS
PL 450, 00101 Helsinki
Puhelin 020 634 11
etunimi.sukunimi@kela.fi

FOLKPENSIONSANSTALTEN
PB 450, 00101 Helsingfors
Telefon 020 634 11
fornamn.efternamn@kela.fi

Tietosuojakysely apteekkien ja terveydenhuollon organisaatioiden tietosuojavastaaville toteutetaan yhteistyössä Tietosuojavaltuutetun toimiston kanssa.

Sähköinen resepti ja Lääketietokanta käytössä koko maassa

Sähköinen resepti tulee pakolliseksi 1.1.2017, joten erityisesti itsenäiset ammatinharjoittajat valmistautuvat reseptin käyttöönottoon.

Nykyisin yli 80 % resepteistä on sähköisiä. Arvioidaan, että vuonna 2016 apteekit toimittavat n. 49 miljoonaa sähköistä reseptiä. Lääketietokannan kehittäminen jatkuu yhteistyössä Fimean ja THL:n kanssa tavoitteena parantaa lääketietojen hyödynnettävyyttä eri tietojärjestelmissä ja organisaatioissa ja siten edistää rationaalista lääkehoitoa.

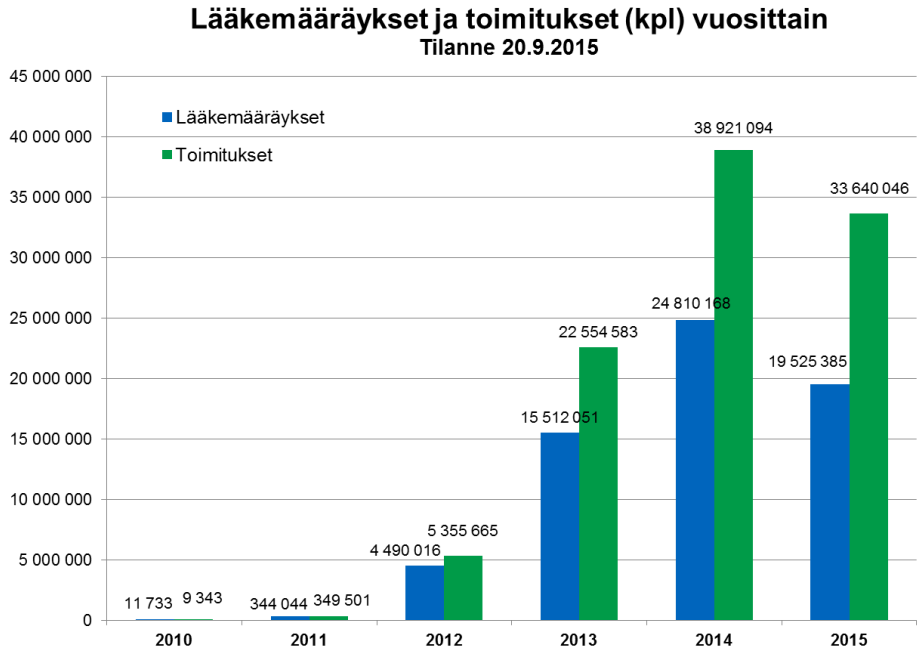

Omakanta-palvelun käyttö yleistyy edelleen

Palvelun käyttö kasvaa edelleen tietosisällön laajentuessa. 1,2 miljoonaa suomalaista on jo käyttänyt palvelua. Palveluun tunnistaudutaan tällä hetkellä n. 400 000 kertaa kuukaudessa ja se on yksi nopeimmin kasvavista sähköisistä julkisista palveluista. Elinluovutustahdon ja hoitotahdon laatiminen on mahdollista, mutta toistaiseksi ne on tulostettava paperille terveydenhuoltoa varten, koska potilastietojärjestelmät eivät

vielä pysty niitä näyttämään. Kansalaiset toivoma reseptien uusiminen Omakantassa tulee mahdolliseksi marraskuusta 2015 alkaen.

Potilastiedon arkistopalvelun käyttäjäksi myös yksityinen terveydenhuolto

Yksityisen terveydenhuollon käyttöönottojen odotetaan käynnistyvät vilkkaasti. Yli 4,4 miljoonan potilaan asiakirjoja on jo tallennettu palveluun. Tallennettujen asiakirjojen määrä noussee ensi vuonna jo 500 miljoonaan.

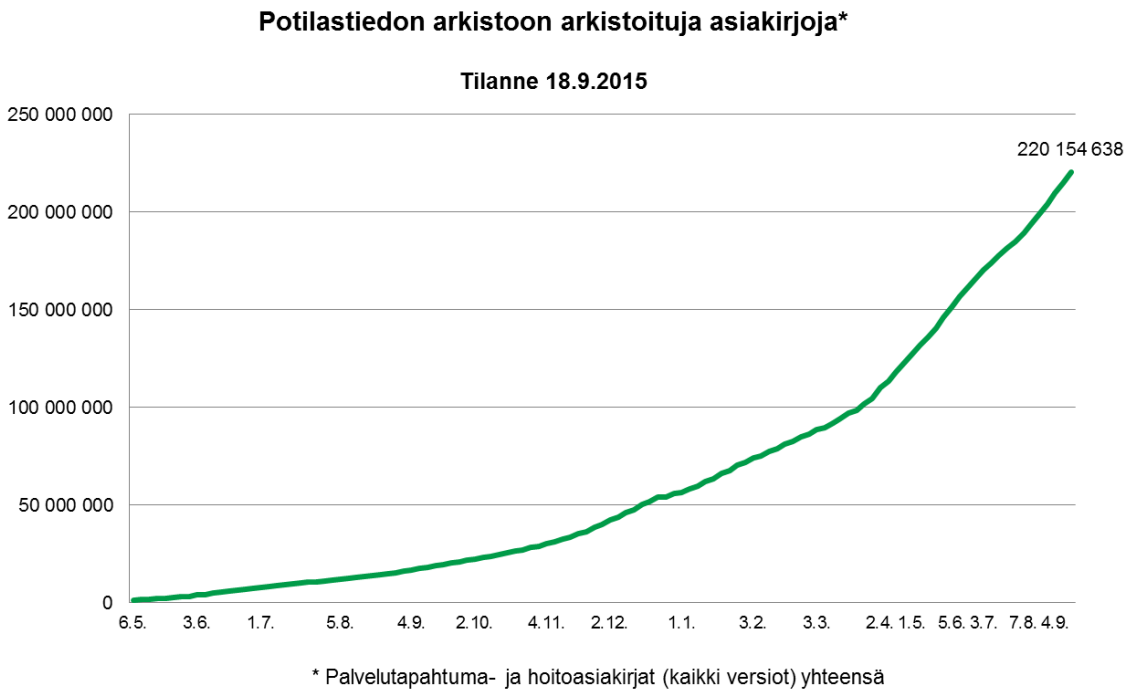

Viestintää eri kohderyhmille

Kanta.fi-sivujen kävijämäärä on noin 500 000 kuukaisittain. Suosituimmat sivut olivat Omakanta-palvelu, tietoturvatiedote ja eri palvelujen esittelyt kansalaisille.

Kanta-palvelujen asiakasraadin toiminta jatkuu. Raadin jäsenet edustavat eri asiakas- ja sidosryhmiä: Omaishoitajat ja läheiset ry, Suomen Potilasliitto ry, SAMOK ry, Eläkeläisten etujärjestö EETU ry, Lapsiperheiden Etujärjestö ry, Kynnys ry ja Monikulttuurijärjestöjen yhteistyöverkosto Moniheli ry. Lisäksi järjestetään Kanta-esittelyjä eri kohderyhmille, mm. senioreille. Mediaviestinnän ja kansalaisviestinnän tukea terveydenhuollolle jatketaan aktiivisesti. Pääviestintäkanava on kanta.fi-sivusto.

Prosessit ja talous

Kanta-palvelujen rahoitusmallin uudistaminen osana SOTE-järjestämisen rahoituksen suunnittelua on välttämätöntä. Tuhansien organisaatioiden, yritysten ja itsenäisten ammatinharjoittajien laskuttaminen eri laskutusperusteilla useita kertoja vuodessa palvelujen käytöstä ei ole tarkoituksenmukaista, kun on kyse valtakunnallisesta palvelutoiminnasta, joka halutaan turvata kaikille kansalaisille asuinpaikasta riippumatta. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja apteekkien palvelutoimintaa tukevat keskeiset järjestelmät tarvitsevat vakaan ja selkeän rahoitusmallin.

Tuotannonaikaisen asiakasyhteistyön rakentaminen jatkuu asiakasorganisaatioiden kanssa. Toiminnassa käydään läpi palvelujen tuottamiseen, tekniseen valvontaan ja käyttämiseen liittyviä käytännön tarpeita ja menettelyjä. Yhteisiä prosesseja, esim. muutoshallintaa ja teknistä valvontaa hiotaan edelleen.

Kelan arvio Kanta-palvelujen ylläpidon ja tuottamisen kustannuksiksi vuonna 2016 on 11,0 miljoonaa euroa. Kustannukset katetaan julkiselta ja yksityiseltä terveydenhuollolta sekä apteekeilta kerättävin käyttömaksuin.

Arvio ensi vuoden kehittämisprojektien kustannuksista on 9,9 miljoonaa euroa, josta investointien osuudeksi arvioidaan n. 3 miljoonaa euroa. Projektien rahoitus saadaan THL:n projektirahoituksena.

Lainmuutokset ja kehittäminen

Merkittävimpiä suunnitteluvaiheessa olevia kehittämisprojekteja ovat:

Lainmuutoshankkeen 2014 projektit jatkuvat. Toteutetaan mm. Sähköisen reseptin ja Potilastiedon arkiston muutokset suostumusten hallintaan ja reseptin pakollisuuteen liittyen.

Lääkäreille tarkoitetun web-resepti-palvelun eli Kelaimen ensimmäisen version odotetaan valmistuvan keväällä. Mobiililaitteisiin soveltuvan version valmistuminen ajoittunee loppuvuoteen, kun VRK:n mobiilivarmenne saadaan käyttöön. Kelaimen edellyttämän asiakas- ja tukipalvelun suunnittelu etenee.

Sosiaalihuollon kansallisten palvelujen tekninen suunnittelu ja toteuttaminen etenee. Palvelukokonaisuuden ensimmäisen vaiheen arvioidaan valmistuvan vuoden 2018 aikana. Tavoitteena on toteuttaa kansallinen tietojärjestelmäpalvelujen kokonaisuus niin, että se tukee tiedonkulkua sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisissä asiakkuusprosesseissa.

Viime talvena julkaistun STM:n SOTE-tieto hyötykäyttöön 2020 -strategian mukaisesti rakennetaan Omakantan yhteyteen terveys- ja hyvinvointitietojen tallennusalusta. Alusta mahdollistaa kansalaiselle esim. omien

verensokerimittaustulosten tallentamisen ja käsittelyn. Kyse on laajavaikutteisesta yhteistyöhankkeesta, ja kansalaisten käyttöön tulevien sovellusten ja laitteiden suunnittelu tapahtuu avoimen sektorin toimesta.

Järjestelmien yhteentoimivuutta varmistavan Yhteistestauspalvelun kehittäminen osana tietojärjestelmien sertifiointia jatkuu.

Vuosina 2017-2018 käyttöön tulevasta kenttäjohtamisen järjestelmästä rakennetaan integraatiot Kanta-palveluihin ja tietovarantopalvelu ensihoidon tarpeisiin.

Vanhojen, ennen Potilastiedon arkiston käyttöönottoa laadittujen sähköisten potilasasiakirjojen arkistointipalvelun kehittäminen jatkuu.

Kuvantamisen DICOM-perusarkiston toteuttaminen jatkuu.